

VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V BRNĚ

FAKULTA INFORMAČNÍCH TECHNOLOGIÍ

Projektová dokumentace

Generování NetFlow dat ze zachycené síťové komunikace

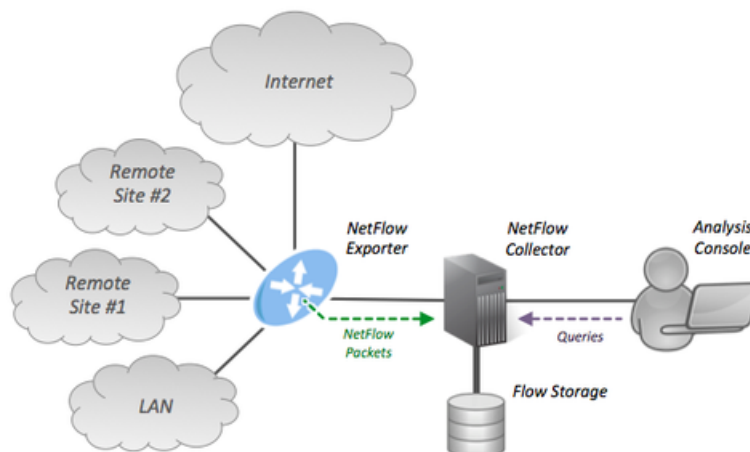
ISA - Síťové aplikace a správa sítí

Obsah

1	Úvod do problematiky	2
2	Návrh aplikace	3
2.1	Struktury	3
2.2	Funkce	3
3	Program	4
4	Použití	6
4.1	Spuštění	6
4.2	Testování	7
4.3	Příklady použití	8
5	Závěr	8
6	Zdroje	8

1 Úvod do problematiky

NetFlow je síťový monitorovací protokol, vyvinutý společností Cisco Systems, určený k zachycování a měření objemu a typu síťového provozu. Poskytuje tak administrátorům podrobný pohled do provozu v reálném čase. Tvoří tak nepostradatelnou část každé sítě. S pomocí tohoto protokolu můžeme odhalovat vnější i vnitřní problémy, úzká místa v síti.

Obrázek 1: Netflow architektura

NetFlow monitoring se skládá typicky ze tří komponent:

- Exportér - zařízení, které má na starosti shromažďování informací o toku a jejich export na kolektor
- Kolektor - program běžící na serveru, který je zodpovědný pro příjem, ukládání a předzpracovávání jednotlivých toků
- Analyzátor - aplikace která zpracovává jednotlivé toky získané kolektorem

Generování NetFlow dat začíná, když na síťové zařízení přijde paket. Nejprve zkontroluje podle klíče, zda-li již je v cache přítomen. Pokud je, agreguje informace s paketem se stejnými klíčovými vlastnostmi, jinak vytvoří nový tok. Samozřejmě, celá pointa NetFlow je data následně posílat na kolektor, takže data jsou periodicky posílána na kolektor v procesu známém jako "flow expiration". Ten zahrnuje několik momentů, kdy k němu dojde:

- aktivní časovač = znamená dobu po kterou přichází na exportér pakety, typická doba je na mnoha platformách 30 nebo 60 minut

- neaktivní časovač = nám říká, po jakou dobu nepřišel žádný paket (od posledního), po té době tok exportujeme, běžná doba je nastavena na 15 sekund
- zaplnění cache flow
- detekce konce toku = např. u TCP příznak RST nebo FIN

Existuje několik verzí protokolu. Mezi ty nejznámější patří verze 5, kterou implementují, a 9. Verze 9 se liší v rozšíření o šablony a o informace na L2 vrstvě. Jak exportér, tak i kolektor můžeme ještě rozšířit o vzorkování, což je technika, která vede ke snížení nároku na hardware. Vzorkování může být náhodné, tak i deterministické.

2 Návrh aplikace

Mým úkolem bylo podle zadání implementovat exportér. Rozhodl jsem se implementovat verzi 5 v jazyce C++ a to z důvodu jednodušší práce se stringy. Program je z důvodu přehlednosti strukturován do několika zdrojových souborů. Konkrétněji do `flow.cpp`, `client.cpp`, `arguments.cpp` a jejich hlavičkových souborů.

2.1 Struktury

`NetFlowV5Packet` - def. ve `flow.hpp`

Struktura `NetFlow` protokolu verze 5 obsahující tělo i hlavičku.

`flowInfo` - def. ve `flow.hpp`

Struktura která agreguje a zároveň uchovává hodnoty pro toky se stejnou šestíci klíčů.

`Arguments` - def. v `arguments.hpp`

Struktura držící hodnoty programových argumentů.

2.2 Funkce

soubor `flow.hpp`

`packetParser` = hlavní funkce, zpracovává, analyzuje pakety, volá časovače, je volaná funkcí

`pcap_open_offline()`

`storePacket` = funkce k ukládání paketů do nově vytvořeného nebo již existujícího toku

`activeTimer` = kontrola aktivního časovače

`inActiveTimer` = kontrola neaktivního časovače
`countMiliseconds` = přepočet času na milisekundy
`exportToCollector` = funkce zajišťující exportování na vzdálený netflow kolektor
soubor `arguments.hpp`
`argumentsParsing` = parsuje programované argumenty a ukládá je do struktury
`resolveIPAddrFromName` = získává IP adresu z jména
`resolveHostPort` = z parametru `-c` rozděluje string na ip adresu a port
`printHelp`
soubor `client.hpp`
`setUDPClient` = nastavuje prvotní spuštění UDP klienta

3 Program

Po spuštění programu se nejprve načtou programové argumenty do struktury `args`. Pro jejich zpracování jsem používal knihovnu `<getopt.h>`. Program počítá s tím, že uživatel zadává validní hodnoty. Jinak je v některých případech použita defaultní hodnota. Protože pracuji v programu primárně s milisekundami, násobím časovače konstantou 1000. Parametr `-c` nepřijímá adresy IPv6.

Vytvořím a nastavím soket pro UDP spojení přes které se budou následně zasílat pakety na vzdálený kolektor. Adresa i port jsou můžou být specifikovány uživatelem. Kód klienta jsem převzal z přednášek. Citace a odkaz jsou uvedeny ve zdrojovém kódu `client.cpp`.

Nyní je již vše připravené ke zpracování paketů. Funkcí `pcap_open_offline()` načtu soubor (pokud je v prvním parametru funkce uveden znak `"-"`, tak ze standardního vstupu) a `pcap_loop()` zpracovávám pomocí jednotlivé pakety voláním tzv. call-back funkce `packet-Parser()`.

Nadefinuji si potřebné hlavičky protokolů a inicializuji bootovací čas, což v mém případě reprezentuje příchod prvního paketu z `.pcap` souboru. (Pokud by byla prováděna online analýza, tento čas by reprezentoval zapnutí síťového zařízení).

Zpracuji ethernet a ip hlavičku a analyzuji jaký protokol se nachází ve vyšší vrstvě. Exportér zpracovává pouze protokoly TCP, UDP a ICMP, jiné ignoruje.

Z IP vrsvy mě zajímá zdrojová a cílová IP adresa, Type of Service (ToS) a délka. Délku,

která v NetFlow struktuře vyznačuje jako celkové číslo všech bytů v L3 struktuře, získávám z `->ip_len`.

Z TCP protokolu zpracovávám zdrojový a cílový port a kontroluji přítomost příznaků FIN a RST, které budou použity jako indikátor exportu toku. U UDP je to téměř podobné. U ICMP protokolu, protože se nenachází na transportní vrstvě, tak u něj nenalezneme žádné porty. Do zdrojového portu doplňuji nulu a cílový kóduji zapomocí ICMP typu a kódu (`type << 8 + code`). Tuto informaci jsem si vyhledal viz poslední odkaz v kapitole Zdroje. Ačkoliv je trochu sporné, zda-li bychom měli pakety u tohoto protokolu agregovat, já jsem se rozhodl pro.

Pro uchovávání toků jsem zvolil vestavěnou strukturu jazyka `std::map`, kde si jako klíč držím šestici `std::tuple` obsahující zdrojovou a cílovou IP adresu, porty, typ protokolu a ToS (type of service). Dle manuálu je standardem si uchovávat sedmici, ale protože položku interface nevyužiji, tak jsem rozhodl takhle. Další důležité informace pro každou šestici klíčů jako čas prvního a posledního paketu, jejich počet, TCP flagy a další si ukládám do nadefinované struktury `flowInfo`.

Nejprve než začnu paket ukládat, tak zkontroluji aktivní a inaktivní časovače. Ty mohou být ovlivněny uživatelem, v opačném případě se použijí defaultní hodnoty 60 a 10 sekund. U obou časovačů si sestrojím cyklus, kde procházím každý uchovaný tok. U každého z nich, na základě který časovač kontroluji, se dívám na čas prvního nebo posledního přijatého paketu. Poté podmínkou zkontroluji, zda byla splněna. Pokud ano, tak exportuji tok na kolektor a vymažu z cache.

Následně probíhá kontrola flow cache a její zaplněnosti (toky exportuji pokud je aktuální zaplněnosti větší maximální velikosti). Pokud je zaplněná, tak vyexportuji tok s nejstarším časem prvně zaznamenaného paketu daného toku.

Poté si paket ukládám. Zkontroluji zda-li tok s danou šesticí klíčů již existují. Pokud ano, tak jej agreguji. Jinak vytvořím nový tok.

V poslední řadě, a to jen u TCP protokolu, kontroluji výskyt FIN a RST příznaků, které znamenají (ne)úspěšné ukončení spojení. Takový paket exportuji.

Pokud je třeba tok exportovat, zavolá se funkce `exportToCollector()`. Zvolil jsem variantu jednodušší implementace, takže mám nadefinovanou jednu strukturu pro hlavičku i tělo NetFlow protokolu a posílám stylem jeden export jeden flow. Potřebné informace do protokolu si vyextrahuji ze struktury pro uchovávání toků, převedu pomocí funkcí do tzv. "network byte

order” a následně pomocí UDP klienta odešlu. Původně jsem měl nadefinované dvě struktury, bohužel se mi nepodařilo v nějakém rozumném čase správně zprovoznit buffer, do kterého bych vkládal reference na jednotlivé struktury a ten odesílal. Většinou kolektor již zahlásil špatnou verzi NetFlow protokolu, ačkoliv bylo vše správně vyplněno. Proto jsem rozhodl pro jinší implementaci.

Nejzajímavější částí mé implementace, kterou bych rád zmínil, jsou časové značky. Strávil jsem nad tím spoustu času, nespočetkrát jsem tuto část reimplementoval, protože jsem si až ke konci uvědomil v jakém formátu je po mně NetFlow protokol požaduje. Struktura `timeval` obsahuje časovou značku v sekundách a mikrosekundách, ale ve většině případů je požadovaný formát v milisekundách. Proto jsem vytvořil funkci, která mi tento převod zajišťuje - `ts.tv_sec * 1000 + (ts.tv_usec + 500)/1000` - konstanta 500 je ve výrazu přidána pro lepší zaokrouhlování.

Jediný nedostatek, který v projektu vidím, tak je výsledná seřazenost toků po odeslání na kolektor a zobrazení výsledků nástrojem `nfdump`.

4 Použití

4.1 Spuštění

Ke spuštění použijeme následující příkaz:

```
./flow [-f <file>] [-c <netflow_collector>[:<port>]] [-a <active_timer>]  
[-i <inactive_timer>] [-m <count>]
```

kde:

- `-f` je jméno analyzovaného souboru nebo STDIN
- `-c` je IP adresa, nebo hostname NetFlow kolektoru. volitelně i UDP port (defaultně 127.0.0.1:2055)
- `-a` je interval v sekundách, po kterém se exportují aktivní záznamy na kolektor (defaultně 60)

- -i je interval v sekundách, po jehož vypršení se exportují neaktivní záznamy na kolektor (defaultně 10)
- -m je velikost flow-cache. Při dosažení max. velikosti dojde k exportu nejstaršího záznamu v cachi na kolektor (defaultně 1024).

Všechny parametry jsou volitelné. Pro zobrazení nápovědy zadejte parametr `-h`. Ostatní parametry budou ignorovány.

4.2 Testování

Testování v mém případě probíhalo za pomoci kolektoru `nfcapd`, který jsem nechal běžet v druhém okně. Mezitím jsem spustil můj exportér. Po té jsem si nástrojem `nfdump` zobrazil výsledky. Při tom jsem měl ještě spuštěný Wireshark, kde jsem tuto komunikaci zachytával a kontroloval. Projekt byl vypracováván na operačním systému Linux, distr. Linux Mint a jeho přeložení i spuštění otestováno na školním serveru Merlin. Pro správný překlad na Merlinovi jsem musel přidat do zdrojového souboru `define _FAVOR_BSD`. Bez něj nastávaly chyby u struktur `tcp.h` a `udp.h`.

Zapnetě si v okně v druhém okně terminálu kolektor `nfcapd`, například za pomoci příkazu:

```
nfcapd -T all -l . -I any -p 2055
```

Poté spusťte exportér, např. uvedenými příkazy uvedenými v sekci 4.3 Příklady použití.

Kolektor `nfcapd` exportuje nashromážděné informace pouze jednou za 5 minut.

Po té můžete kolektor vypnout stisknutím CTRL+C.

Výsledné informace si můžete zobrazit za pomoci nástroje `nfdump`.

```
nfdump -r nfcapd.x
```

kde x je datum ve formátu `yymmddhhmm`, neboli kdy kolektor zpracoval vaše datové toky.

4.3 Příklady použití

```
./flow -f input.pcap -c 192.168.0.1:2055  
./flow -f udp.pcap -c 192.168.0.1:2055 -i 5  
./flow -m 10 <tcp.pcap
```

5 Závěr

Myslím si, že se mi podařilo naplnit celé zadání projektu. Určitě je tu spousta věcí, která by šla ještě vylepšit. Například podpora NetFlow protokolu verze 9. Nejnáročnější fází na celém projektu bylo určité testování a validace. V rámci projektu jsem se zlepšil v práci s knihovnou libpcap a zpracováním paketů, porozumnění v jakých strukturách se informace o paketech uchovávají a prohloubil si znalosti o jazyce C++, především strukturách jako jsou mapa nebo tuple a o protokolu NetFlow.

6 Zdroje

- Obrázek 1: https://en.wikipedia.org/wiki/File:NetFlow_Architecture_2012.png
- <https://en.wikipedia.org/wiki/NetFlow>
- zadání projektu v IS
- Formát NetFlow protokolu - http://www.cisco.com/c/en/us/td/docs/net_mgmt/netflow_collection_engine/3-6/user/guide/format.htmlwp1003394
- přednáškové slajdy o NetFlow
- Výpočet DST portu u ICMP <https://docs.accedian.io/docs/netflow>